

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**«ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ
ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΙ»**

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΥΤΡΙΚΩΝ

ΜΟΝΑΔΩΝ

Ιούνιος 2017

Ιούνιος 2017

Επισκόπηση /Ανάλυση των Στοιχείων Επισκεψιμότητας των Λουτρικών Μονάδων

Με τη συλλογή στοιχείων επισκεψιμότητας για το 2016 η συνολική εικόνα διαμορφώνεται πλέον με βάση τα τελευταία 12 χρόνια, δηλαδή τα έτη 2005-2016.

Μεταξύ των ετών 2005-2009 υπάρχει σταθερή ανοδική πορεία σε ετήσια βάση, με αποτέλεσμα μια σημαντική αύξηση εισιτηρίων, η οποία κατά σύγκριση των ετών 2005 και 2009 ανέρχεται σε 17,3%.

Η εικόνα αυτή αντιστρέφεται τόσο κατά το 2010 (με πτώση 11% έναντι του 2009), όσο και ακόμη περισσότερο κατά το 2011, με αποτέλεσμα τα εισιτήρια σε ετήσια βάση να υστερούν πλέον κατά 19,8% ακόμη και έναντι του 2005. Κατά το 2012 παρατηρείται περαιτέρω δραματική μείωση του συνολικού αριθμού εισιτηρίων, τα οποία ανέρχονται μόλις στο 55% των εισιτηρίων του 2011 και στο 37,68% των εισιτηρίων του 2009. Κατά τα έτη 2013 και 2014 παρατηρείται σταθεροποίηση στο επίπεδο του 2012 (867.440 εισιτήρια το 2014 έναντι 875.597 του 2012). Στο ίδιο επίπεδο κινείται και το 2015 με 859.451 εισιτήρια.

Το 2016 παρουσιάζεται αξιοσημείωτη αύξηση ύψους 8% έναντι του 2015 και σημειώνεται η καλύτερη επίδοση της 5ετίας 2012-16, που βέβαια υστερεί πολύ ακόμη έναντι του 2011 (58,5% των πραγματοποιηθέντων τότε εισιτηρίων) και πολύ περισσότερο έναντι του 2009 (με τα εισιτήρια να ανέρχονται μόλις στο 39,9% του συνόλου του 2009)

Είχε επισημανθεί ότι κατά το 2015 η επιβολή περιορισμών στις τραπεζικές συναλλαγές (τον Ιούνιο του εν λόγω έτους) και η συνακόλουθη μείωση της ρευστότητας επηρέασαν αρνητικά την τουριστική κίνηση στο σύνολό της. Ειδικότερα στις λουτρικές μονάδες, υπήρξε κύμα μαζικών ακυρώσεων κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο. Δεδομένου ότι κατά τους επόμενους μήνες-κυρίως Αύγουστο και Σεπτέμβριο-η προσέλευση λουομένων υπερέβη κατά πολύ την αντίστοιχη προηγούμενων χρόνων, είχε διατυπωθεί η υπόθεση ότι η σημαντική πτώση της ετήσιας κίνησης (2010-2014) άρχισε να αναστρέφεται προς μια-μικρή έστω-ανάκαμψη και σαφή βελτίωση των μεγεθών.

Η εκτίμηση αυτή έρχεται να επιβεβαιωθεί με την αύξηση εισιτηρίων κατά το 2016

Το αρνητικό φαινόμενο της έντονης πτώσης του αριθμού των εισιτηρίων των λουτρικών μονάδων αποδίδεται σε διάφορους παράγοντες. Κυριότερος φαίνεται να είναι οι περικοπές των χορηγήσεων από τα ασφαλιστικά ταμεία προς τους δικαιούχους, που αφορούν:

- αριθμό των εγκρινόμενων αιτήσεων
- χρονική διάρκεια εγκρινόμενης θεραπείας
- αποκλεισμό πιθανών επισκεπτών των λουτρικών μονάδων από άλλες γεωγραφικές περιοχές
- εξαίρεση κάποιων παθήσεων από τον κατάλογο των εγκρινόμενων παροχών.

Παράλληλα, η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των ημερών παραμονής (και κατά συνέπεια και εισιτηρίων) και των επισκεπτών οι οποίοι κάλυπταν με δικούς τους πόρους την απαιτούμενη δαπάνη ενώ ο αριθμός τους πλέον έχει μειωθεί σημαντικά.

Ανάλυση επισκεψιμότητας κατά Περιφέρεια

Οι Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (συμπεριλαμβανομένης της Εύβοιας, δηλαδή των λουτρικών μονάδων της Αιδηψού) και Κεντρικής Μακεδονίας είναι αυτές που διαχρονικά (2005 – 2016) συγκεντρώνουν τον υψηλότερο αριθμό επισκεπτών/εισιτηρίων.

Κατά το 2012, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσίασε περαιτέρω μείωση επισκεπτών πραγματοποιώντας εισιτήρια που εκπροσωπούν μόλις το 32% των αντίστοιχων του 2011 και το 16,9% του 2009, ενώ κατά το 2013 η μείωση συνεχίζεται κατά 11% σε σύγκριση με το 2012. Παρόμοια είναι η εικόνα και για το 2014, οπότε τα εισιτήρια είναι περαιτέρω μειωμένα έναντι του 2013 κατά 13,7%, ενώ το 2015 η πτώση συνεχίζεται και παρατηρείται μείωση έναντι του 2014 κατά 13,9%. Το 2016 δεν μεταβάλλεται η εικόνα, παρά τη μικρή αύξηση έναντι του 2015 κατά 2,4%.

Συνολικά, μεταξύ 2009-2016 η μείωση ανέρχεται σε 88,5%.

Αντιστοίχως και η Κεντρική Μακεδονία παρουσιάζει πτώση επισκεψιμότητας, όχι όμως τόσο μεγάλη, όσο η Στερεά Ελλάδα. Συγκεκριμένα, τα εισιτήρια του 2015 ανέρχονται στο 73,1% των αντίστοιχων του 2011 και το 62,3% του 2009. Και εδώ, όμως, ο ρυθμός της μείωσης βαίνει επιδεινούμενος, καθόσον με βάση το 2009 (που ήταν η χρονιά με τις καλύτερες επιδόσεις) η υστέρηση κατά το 2010 ήταν 6,2%, κατά το 2011 ήταν 14,8%, ενώ κατά το 2012 ανήλθε στο 39,2%. Το 2013 παρατηρείται μικρή ανάκαμψη σε σχέση με το 2012 (αύξηση κατά 1,5%) και κατά το 2014 η ανάκαμψη συνεχίζεται και η αντίστοιχη αύξηση ανέρχεται σε 5,3%.,ενώ το 2015 ο αριθμός των εισιτηρίων είναι σχεδόν ακριβώς ίδιος. Κατά το 2016 παρουσιάζεται αξιοσημείωτη άνοδος κατά 9%, οφειλόμενη κυρίως στο Πόζαρ (που εμφανίζει επιμέρους άνοδο κατά 17,2%)

Εικόνα μείωσης της επισκεψιμότητας παρατηρείται και σε όλες τις Περιφέρειες ανεξαιρέτως. Τα εισιτήρια του 2016 υπολείπονται ακόμη και έναντι του αρχικού έτους αναφοράς, του 2005. Ωστόσο συγκρίνοντας τα έτη 2012 και 2016, έχοντας τον ίδιο περίπου συνολικό αριθμό εισιτηρίων, παρατηρούμε διαφορετικές εξελίξεις κατά περιφέρεια.

- Αυξητική τάση παρατηρήθηκε στο Βόρειο Αιγαίο κατά 65,1% οφειλόμενη στην αύξηση επισκεψιμότητας των λειτουργουσών μονάδων της Λέσβου-κυρίως της μονάδας στα Θερμά Κόλπου Γέρας-της Ικαρίας και της Χίου (και στα τρία νησιά όλες οι μονάδες είναι επιχειρήσεις δημοτικής διαχείρισης), καθώς επίσης στην Περιφέρεια Αττικής κατά 17,4% οφειλόμενη κυρίως στην μονάδα “Λίμνη Βουλιαγμένης” και στην Πελοπόννησο κατά 56,7% οφειλόμενη κυρίως στο Loutraki Thermal Spa. Σημαντική αύξηση κατά 44,2% υπάρχει και στο Νότιο Αιγαίο, στην οποία βασικός συντελεστής είναι η επανλειτουργία της μονάδας στον Αδάμαντα Μήλου.
- Μειώσεις, συγκρίνοντας τα έτη 2012 και 2016, παρατηρούμε στις περιφέρειες: Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κατά 28,8%, στην Ήπειρο κατά 35,4%, στη Θεσσαλία κατά 14% και στη Δυτική Ελλάδα κατά 5,2%

Διαχρονικά, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αναδεικνύεται σταδιακά σε ισχυρό πόλο έλξης ιαματικού τουρισμού, εφόσον μεταξύ 2005-2009 υπάρχει σταθερή ετήσια αύξηση, με αποτέλεσμα το 24,49% που εκπροσωπεί επι του συνόλου της χώρας κατά το 2005 να ανέρχεται σε 31,17% το 2009. Κατά τα έτη 2010 και 2011 εμφανίζεται και εδώ κάμψη της τουριστικής κίνησης, πολύ μικρή όμως, με αποτέλεσμα τα σχετικά μερίδια της Κεντρικής Μακεδονίας επί του συνόλου της χώρας να αυξάνονται σε 33,04% το 2010 και 38,88% το 2011. Παρ' ότι η μείωση κατά το 2012 ήταν σημαντικότερη, το σχετικό μερίδιο της Κεντρικής Μακεδονίας υπερβαίνει το 50% (ακριβώς γιατί η δραματικότερη μείωση παρουσιάζεται στη Στερεά Ελλάδα). Τα εισιτήρια στις μονάδες της Κ. Μακεδονίας αυξάνονται λίγο το 2013 και περισσότερο το 2014, με αποτέλεσμα να συγκεντρώνεται πλέον στην Κ. Μακεδονία το 51,9% της συνολικής ετήσιας κίνησης, ενώ κατά το 2015 το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σε 52,5% και κατά το 2016 σε 53%. Στην σαφώς μικρότερη μείωση έναντι άλλων περιοχών κατά τα τελευταία έτη, καθοριστικός είναι ο ρόλος που έχουν οι εγκαταστάσεις των ιαματικών πηγών του Πόζαρ (Λουτράκι Αριδαίας) κυρίως, που είναι ούτως ή άλλως η μεγαλύτερη μονάδα, αλλά και η βελτιωμένη εικόνα στις μονάδες Αγκίστρου, Απολλωνίας και Σιδηροκάστρου. Η διατήρηση του αριθμού επισκεπτών συγκριτικά με άλλες Περιφέρειες που επιτυγχάνουν αυτές οι μονάδες, εξισορροπεί τις απώλειες εισιτηρίων που εμφανίζουν οι λοιπές μονάδες κι έτσι παραμένει θετική η εικόνα της Περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας.

Ανάλυση Επισκεψιμότητας κατά κατηγορία Φορέων Εκμετάλλευσης

Η διάρθρωση των πραγματοποιηθέντων εισιτηρίων κατά κατηγορία των Φορέων Εκμετάλλευσης για τα έτη 2005- 2016 εμφανίζει τις Επιχειρήσεις Δημοτικής Διαχείρισης* να συνεισφέρουν κατά μέσο όρο περισσότερα από τα μισά εισιτήρια σε πανελλαδική βάση (54,59%). Μάλιστα η ποσοστιαία αναλογία τους αυξάνει με την πάροδο των ετών και έτσι το 45,74% του 2005 αυξάνει σε 67,98% κατά το 2012 και σε 70,63% το 2014, παράλληλα με τη συνεχιζόμενη πτώση των ιδιωτικών επιχειρήσεων, ενώ το 2015 διαμορφώνεται σε 70,36% και το 2016 σε 72,65% . Τα παραπάνω αποτελέσματα οφείλονται στην σε μεγάλο βαθμό σταθεροποίηση και εν μέρει στην αύξηση των εισιτηρίων του 2013 σε σύγκριση με το 2012 αλλά και στην συνεχιζόμενη μικρή ή μεγαλύτερη αύξηση κατά τα έτη 2014 έως και 2016 στις μονάδες των νήσων Λέσβου και Ικαρίας (Περ.Β.Αιγαίου) στο Loutraki Thermal Spa (Περ.Πελοποννήσου), κυρίως όμως στις μονάδες Ιαματικών Πηγών του Πόζαρ (Λουτράκι Αριδαίας) Αγκίστρου, Απολλωνίας και Σιδηροκάστρου (Κ. Μακεδονία).

Οι Μονάδες με Φορέα Εκμετάλλευσης την ΕΤΑΔ παρουσιάζουν φθίνουσα πορεία τόσο σε απόλυτο αριθμό (με κάθε χρονιά να είναι χειρότερη από την αμέσως προηγούμενη), όσο βεβαίως και ποσοστιαία. Έτσι, τα 334.172 εισιτήρια του

2005 μειώνονται σταδιακά και κατά το 2016 είναι μόλις 67.743, δηλαδή μόνο το 20,3% των αντίστοιχων του 2005. Μικρή αύξηση παρατηρείται το 2013 έναντι του 2012 ανερχόμενη σε 10,57% οφειλόμενη στα αποτελέσματα των ΕΤΑΔ Υπάτης, Αιδηψού και Καϊάφα που δεν ήταν αρκετή για να καλύψει τη γενικότερη μείωση των υπολοίπων μονάδων κατά τα έτη 2014 και 2015 (η ΕΤΑΔ Θερμοπυλών δεν λειτουργεί από το 2014). Κατά το 2016 παρατηρείται ελαφρά άνοδος έναντι του 2015 σε ποσοστό 8,8%, οφειλόμενη στην αυξημένη προσέλευση στις ΕΤΑΔ Αιδηψού, Καϊάφα και Κύθνου με σταθερή την απόδοση των υπολοίπων μονάδων.

Τα ποσοστά πτώσης στις ιδιωτικές επιχειρήσεις είναι επίσης υψηλά. Η σύγκριση μεταξύ 2009 και 2016 εμφανίζει ποσοστό πτώσης κατά 64,8% στις ιδιωτικές επιχειρήσεις (πλην Αιδηψού), μείωση κατά 91,3% στις ιδιωτικές επιχειρήσεις Αιδηψού με πηγή και μείωση κατά 94,2% στις ιδιωτικές επιχειρήσεις Αιδηψού με παροχή νερού από τον ΕΟΤ. Η συνεχιζόμενη μείωση επισκεψιμότητας που παρατηρείται σε όλες τις ιδιωτικές μονάδες οδήγησε το σύνολο των ιδιωτικών επιχειρήσεων να εκπροσωπεί κατά το 2016 το 20,0% των συνολικών εισιτηρίων πανελλαδικά, όταν το 2009 το αντίστοιχο ποσοστό ανερχόταν σε 38,56%.

Η σύγκριση του 2016 με το 2005 αποτυπώνει την πτωτική πορεία των 7 τελευταίων ετών (με αποκορύφωμα το 2012), δεδομένου ότι σε όλες τις κατηγορίες Φορέων Εκμετάλλευσης τα εισιτήρια του 2005 είναι περισσότερα από το 2016. Εδώ, η συγκράτηση εισιτηρίων που επιτυγχάνεται στις μονάδες της Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και του Βορείου Αιγαίου (που οι Φορείς Εκμετάλλευσης είναι κυρίως Επιχειρήσεις Δημοτικής Διαχείρισης) συντελεί στη διαμόρφωση σχετικά ικανοποιητικού αριθμού εισιτηρίων, αν και ακόμη και στην κατηγορία αυτή η πτώση μεταξύ 2009 και 2016 στην Κεντρική Μακεδονία ανέρχεται σε 29,3% και στο Βόρειο Αιγαίο είναι 41,5%.

Η ερμηνεία αναφορικά με τη συγκριτικά καλύτερη εικόνα των Επιχειρήσεων Δημοτικής Διαχείρισης της Κεντρικής Μακεδονίας αλλά και του Βορείου Αιγαίου σχετίζεται με το ότι οι συγκεκριμένες μονάδες έχουν καταφέρει να προσελκύσουν ένα τμήμα επισκεπτών που δεν εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις παροχές των ασφαλιστικών ταμείων και κατά συνέπεια οι περικοπές στις οποίες προχώρησαν οι ασφαλιστικοί φορείς δεν τις έπληξαν καθοριστικά. Αντιθέτως, αρκετές από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις τόσο στην Αιδηψώ, όσο και σε άλλες περιοχές βασίζονταν σχεδόν αποκλειστικά στους λυόμενους μέσω των παροχών των ασφαλιστικών ταμείων και η σχετική αλλαγή πολιτικής είχε ως αποτέλεσμα την σημαντική ως και ραγδαία μείωση των πελατών/εισιτηρίων τους.

*Επιχειρήσεις Δημοτικής Διαχείρισης : περιλαμβάνονται οι Δημοτικές επιχειρήσεις, οι Λουτρικές Μονάδες που λειτουργούν ως Υπηρεσίες των Δήμων καθώς και οι Λουτρικές Μονάδες των οποίων την κυριότητα έχει ο Δήμος έχοντας παραχωρήσει, με χρονομίσθωση, την εκμετάλλευση σε ιδιώτες.